

COLIN CHAPMAN: Čija je Obećana zemlja?

IZRAELSKO-PALESTINSKI SUKOB

Čija je Obećana zemlja?

COLIN CHAPMAN

STEPress
ZAGREB

Colin Chapman: Čija je Obećana zemlja?

NASLOV IZVORNIKA

WHOSE PROMISED LAND? Colin Chapman, Lion Publishing plc, Oxford, England

Copyright © Lion Publishing plc 2002

Text copyright © 2002 Colin Chapman

Copyright © za Hrvatsku 2002. STEPress, Zagreb

NAKLADNIK: STEPress, Zagreb

PREVEO: Darko Milošić

UREDILA: Bruna Filli-Terešak

LEKTURA: Đurđa Živković

KOREKTURA: Mirjana Šah

TEHNIČKI UREDNIK: rutta

TISAK: Zrinski d.d. Čakovec

NAKLADA: 2000 primjeraka

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK 94(33):22
323.1(569.4)

CHAPMAN, Colin
Čija je Obećana zemlja? / Colin Chapman
; <preveo Darko Milošić>. - Zagreb :
STEPress, 2002.

Prijevod djela: Whose promised land.

ISBN 953-6350-19-3

I. Palestina — Povijest — Antika
II. Izrael — Politička povijest

421031070

IZRAELSKO-PALESTINSKI SUKOB

Čija je Obećana zemlja?

Sadržaj

PREDGOVOR	13
ZAHVALE	15
UVOD	17

PRVI DIO: RAZUMIJEVANJE POVIJESTI

PRVO POGLAVLJE: *Obećana zemlja u povijesti* *Osnovne činjenice i njihovo tumačenje*

1.1.	Patrijarsi: Abraham, Izak i Jakov [oko 2000. - 1700. g. prije Krista]	25
1.2.	Izlazak i osvajanje Obećane zemlje pod Jošuinim vodstvom	25
	KARTA 1.2. Izlazak i osvajanje Obećane zemlje	
1.3.	Kraljevstvo pod vlašću Šaula, Davida i Salomona [1050. - 931. g. prije Krista] ...	26
	KARTA 1.3. Izrael pod ujedinjenim kraljevstvom	
1.4.	Kraljevstvo Izraela i Jude [931. - 587. g. prije Krista]	27
	KARTA 1.4. Podijeljeno kraljevstvo: Izrael i Juda	
1.5.	Babilonsko progonstvo [597. - 539. g. prije Krista]	27
1.6.	Palestina pod Babiloncima, Perzijancima i Grcima [597. - 63. g. prije Krista]	28
1.7.	Palestina pod Rimljanima [63. g. prije Krista - 330. g.]	29
1.8.	Palestina pod Bizantskim Carstvom [330. - 634.]	29
1.9.	Palestina pod Arapima i seldžučkim Turcima [634. - 1096.]	30
	KARTA 1.9. Arapsko Carstvo pri kraju Omejidske dinastije 750. g.	
1.10.	Palestina pod križarima i Mamelucima [1096. - 1517.]	31
1.11.	Palestina pod otomanskim Turcima [1517. - 1918.]	31
	KARTA 1.11.A Otomanska Palestina 1880. godine; glavna arapska sela i gradovi prije cionističke kolonizacije	
	KARTA 1.11.B Otomanska Palestina 1914. godine; širenje židovskih naselja od 1880. godine	
1.12.	Palestina pod britanskim mandatom [1922. - 1948.]	32
	KARTA 1.12. Britanski mandat u Palestini [1920. - 1948.]	
1.13.	Plan Ujedinjenih naroda 1947. godine	33
	KARTA 1.13. Plan Ujedinjenih naroda 1947. godine	
1.14.	Osnutak države Izrael 1948. godine	34
	KARTA 1.14. Izrael nakon rata 1948. - 1949.	

1.15.	Sukobi nakon 1948. g.	35
	KARTA 1.15.A Izrael i okupirana područja nakon Šestodnevog rata 1967. godine	
	KARTA 1.15.B Izrael danas	
	Suez 1956. godine Lipanjski Šestodnevni rat 1967. godine Listopadski/Jomkipurski rat 1973. godine Pripojenje Golanske visoravni 1981. godine Invazija na Libanon (1978. i 1982. godine) Prva intifada (tzv. pobuna, ustanak) od prosinca 1987. do rujna 1993. Proglašenje države Palestine (15. studenoga 1988.) Invazija na Kuvajt i Zaljevski rat (kolovoz 1990.-veljača 1991.)	
1.16.	Mirovni proces nakon Madrida 1991. godine i Osla 1993. godine	40
	Madrid 1991. godine Mirovni sporazumi iz Osla 1993. godine Izraelsko-jordanski mirovni dogovor 1994. godine Al-Aqsa ili druga intifada (listopad 2000. godine)	
1.17.	Jeruzalem i Zapadna obala nakon 1967. godine	42
	KARTA 1.17.A Glavni palestinski gradovi i židovska naselja na Zapadnoj obali (1967.-1997.)	
	KARTA 1.17.B Jeruzalem nakon 1967. g.; okruživanje grada novim židovskim naseljima	
1.18.	Različito tumačenje činjenica	45

DRUGO POG LAVLJE: Zameci sukoba

Neka uđe idući sujedok

2.1.	Antisemitizam	50
	Što je antisemitizam? Kako je kršćanstvo pridonijelo rastu antisemitizma? Koje je oblike poprimio antisemitizam u devetnaestostoljetnoj Europi?	
2.2.	Cionizam	55
	Zašto su Židovi kroz cijelu svoju povijest osjećali tako snažnu povezanost s Obećanom zemljom? Koji su izvori cionizma? Kako je cionizam postao politički pokret?	
2.3.	Židovsko naseljavanje u zemlju	65
	Kako su židovski useljenici stjecali zemlju? Kakva je bila službena židovska politika s obzirom na naseljavanje i uspostavu židovske države?	
2.4.	Arapske reakcije na židovsko useljavanje	68
	Kako su Arapi reagirali na židovsko naseljavanje?	
2.5.	Uloga Velike Britanije	72
	Što su Britanci obećali Židovima? Kakva su obećanja dana Arapima? Kako su se mogla uskladiti obećanja dana Židovima i Arapima? Kako je Velika Britanija pokušala ispuniti obećanja?	
2.6.	Uloga Ujedinjenih naroda	77
	Kako su Ujedinjeni narodi prihvatili Plan iz 1947. godine? Koja je bila pozadina? Što su o Planu mislili Židovi i Arapi? Kako objasniti ulogu velikih sila pri usvajanju Plana?	
2.7.	Podjela i rat [1948. - 1949.]	81
	Kako su se Židovi i Arapi pripremili za podjelu? Koja su zlodjela počinjena? Zašto je tako mnogo Arapa napustilo domove?	
2.8.	Glas Izraela	89
	Kako Židovi u Izraelu izražavaju filozofiju države? Kako nežidovi koji simpatiziraju Izrael objašnjavaju i brane svoje ideale? Kako su izraelski Židovi razumjeli sukob s Palestincima oko Zemlje?	

2.9.	Ostali židovski/izraelski glasovi	95
	Jesu li svi Židovi cionisti? Zašto neki Židovi odbacuju zamisao o židovskoj državi? Zašto se neki ortodokсни Židovi protive ideji židovske države i kritiziraju njezinu politiku i akcije? Zašto su neki Židovi kritični prema produženoj okupaciji Zapadne obale?	
2.10.	Različiti glasovi Palestinaca	101
	Tko su Palestinci? Zašto su mnogi, ako ne i svi, Palestinci tako ogorčeni na Izrael? Što je PLO (Palestinska oslobodilačka organizacija)? Koji su ciljevi PLO-a i kako su se mijenjali tijekom godina? Oslobođenje Palestine (1964. - 1967.) Demokratska država Palestina (1967. - 1974.) Narodna vlast nad dijelom oslobođenoga palestinskog teritorija (1974. - 1988.) Dvodržavno rješenje (1988. -) Ima li i drugih palestinskih glasova?	
2.11.	Zaključci	117

DRUGI DIO: TUMAČENJE BIBLIJE

TREĆE POGLAVLJE: **Obećana zemlja prije Krista** *“Zemlja kojom teče med i mlijeko”*

3.1.	Obećanje Zemlje	125
	Zemlja Nacija Dokaz o pravu nad zemljom	
3.2.	Granice Obećane zemlje	128
3.3.	Osvajanje Obećane zemlje	130
	Stvarnost onoga što se dogodilo Problem prosuđivanja akcija iz prošlosti moralnim standardima današnjice Ostale starozavjetne perspektive Novozavjetna perspektiva progresivne objave	
3.4.	Zemlja i Hram	137
3.5.	Progonstvo iz Zemlje	139
	Progonstvo Izraela Progonstvo Jude Progonstvo i Savez	
3.6.	Povratak u Zemlju	142
	Izaija Jeremija Ezekiel Ispunjenje proroštava Popularna interpretacija Zemlje Znanstvena interpretacija Obećane zemlje Njihovo vlasništvo, pa ipak nije njihovo vlasništvo	
3.7.	Zemlja i nade Izraela	147
	Izaija Jeremija Ezekiel Zaharija Nada za narod	
3.8.	Zaključci	151

ČETVRTO POGLAVLJE: **Obećana zemlja poslije Krista** *“Krotki će baštiniti zemlju.”*

4.1.	Rođenje Isusa, Mesije	154
	Navještenje Mariji Obećanje Davidu Marijina pjesma Zaharijina pjesma Šimunova pjesma Proročica Ana	
4.2.	Isus i Zemlja	157
	“Krotki će baštiniti zemlju” “Oslobođenje zarobljenicima” “Siromasima se propovijeda Radosna vijest” “Mnogi će doći s istoka i zapada”	

4.3.	Isus i Jeruzalem	163
	Pretkazanje Isusove muke Pretkazanje pada Jeruzalema	
4.4.	Otkupljenje Izraela	171
	Izraelsko kraljevstvo i kraljevstvo Božje	
4.5.	Zemlja u učenju apostola	174
	Petar Djela apostolska Pavao Poslanica Hebrejima	
4.6.	Ivanovo viđenje konačnog ispunjenja Saveza	181
	Slava Gospodnja ispunjava Hram Rijeka žive vode	
4.7.	Zemlja i milenij	186
4.8.	Zaključci	189

PETO POGLAVLJE: **Ostale biblijske teme** *“Ima li riječi od Jahve?”*

5.1.	Strast za istinom	192
5.2.	Problem predrasude	198
5.3.	Zahtjevi zakona	202
	Božje zapovijedi “Ne tlači pridošlicu”	
5.4.	Proročka skrb za pravdu	207
	“Ti si taj čovjek!” “Umorio si, oteo si!” “...Ja sam...pun... duha Jahvina... da objavim Jakovu opačinu njegovu...”	
5.5.	Božji sud u povijesti	214
	“Jao Asiru, šibi gnjeva mojega.” “Zašto mi nepravdu iznosiš pred oči?”	
5.6.	Podnošenje nepravde	220
5.7.	Ponovno promišljanje i pokajanje kroz katastrofu	225
5.8.	Židov i poganin u Starom zavjetu	231
	“Blagoslovljeni usred zemlje” “Jer će se Dom moj zvati Dom molitve za sve narode”	
5.9.	Židov i poganin nakon Isusa Mesije	237
	Isus predstavlja Izrael; Isus jest Izrael “...oni su ljubimci - zbog otaca” “...učinite sve narode učenicima mojim”	
5.10.	Osuda antisemitizma	242
	Bog nije odbacio izraelski narod Cijena nevjere “Sav će se Izrael spasiti” Ispravak pogrešnih stavova	
5.11.	Mogućnost pomirenja	247
5.12.	Zaključci	253

TREĆI DIO: PROCJENA PROBLEMA

ŠESTO POGLAVLJE: **Današnja situacija**

Ima li ikakve nade za rješavanje sukoba?

6.1.	Kriza za cionizam	259
	Cionisti općenito nisu bili sposobni sporazumjeti se s Palestincima Židovska država neizbježno sadrži element rasne i/ili religijske diskriminacije Židovska država nije riješila problem antisemitizma	
6.2.	Ravnoteža moći u današnjem svijetu	266
	Izraelska moć Palestinska slabost Američko posredovanje Cionističke političke organizacije i zastupstva u SAD-u Arapska paraliza Naftna politika Hirovi demokracije Fundamentalizmi - židovski, kršćanski i islamski Psihološki čimbenici	
6.3.	Kršćanski cionizam i dispencionalizam	272
	Božansko pravo na Zemlju Ispunjenje Božjih obećanja Značenje države Izrael Kršćanska podrška židovskoj državi Biblijski i teološki temelji dispencionalizma Daljnje implikacije kršćanskog cionizma i dispencionalizma	
6.4.	Cionizam i islam	286
	Obećana zemlja u Kuranu Muhamed i Obećana zemlja Jeruzalem u islamskoj tradiciji Jeruzalem i križari Obećana zemlja u pučkoj tradiciji	
6.5.	Zaključci: Opcije Izraela i pitanja Palestincima	294

ZAKLJUČAK: Čija je zemlja?	299
Neposredna pitanja Dugoročna pitanja Zametci sukoba Politika i religija Židovi i Obećana zemlja Kršćani i Obećana zemlja Kršćanski cionizam Obećana zemlja i islam Uloga svijeta Tragedija i patnja Traže se mirotnorci! Vrijeme možda istječe Zemlja pripada Bogu	

DODATAK 1.

Načela kršćanskog tumačenja starozavjetnog proroštva	308
---	-----

DODATAK 2.

Primjeri kršćanskog tumačenja starozavjetnog proroštva	315
---	-----

DODATAK 3.

Statut Hamasa, Islamskog pokreta otpora	327
--	-----

BILJEŠKE	331
-----------------------	-----

INDEKS	343
---------------------	-----

Predgovor

Ovo ponovljeno izdanje pripremao sam tijekom ljeta i jeseni 2001. g., u tjednima neposredno prije napada na New York i Washington 11. rujna i nakon njega. Ti su tragični događaji, između ostalog, još jednom usmjerili pažnju svijeta na trajni sukob između Izraelaca i Palestinaca.

Prvo izdanje napisao sam u Beirutu ranih osamdesetih, u razdoblju prije izraelske invazije na Libanon u lipnju 1982., a objavljeno je u travnju 1983. Ponovno je izdano 1985. i 1989., a zatim i 1992. g., nakon Zaljevskog rata.

Ovo izdanje obuhvaća relevantne povijesne događaje do siječnja 2002., posebice istražujući pozadinu intifade Al-Aqse koja je započela u listopadu 2000.

U povijesnim dijelovima iskorišten je noviji materijal iz nedavno objavljenih djela proučavatelja izraelske povijesti poput Bennyja Morrisa čija je knjiga *Righteous Victims: A History of the Zionist-Arab Conflict, 1881-1999* (*Pravedne žrtve: Povijest cionsko-arapskog sukoba od 1881. - 1999.*), prema sudu jednog recenzenta: "punoljetnost izraelske povijesničarske samokritike" (Stephen Sizer, *Third Way, Treći put*, listopad 2000., str. 31). Tu je i knjiga *Israel: A History* (*Izrael: Povijest*), Martina Gilberta (1998.) te izvanredan uravnoteženi prikaz britanskog novinara Antona La Guardiae *Holy Land, Unholy War: Israelis and Palestinians* (*Sveta zemlja, ne sveti rat: Izraelci i Palestinci*), objavljena 2001. g.

U poglavljima o *Bibliji* materijal je iz nedavno objavljenih knjiga znanstvenika koji proučavaju *Novi zavjet*, poput N. T. Wrighta, primjerice, *The New Testament and the People of God* (*Novi zavjet i Božji narod*), te *Jesus and the Victory of God* (*Isus i Božja pobjeda*) i Petera Walkera, primjerice, *Land of Promise* (*Zemlja obećanja*), koju su uredili Peter Walker i Philip Johnston.

Neka poglavlja u Trećem dijelu revidirani su Dodatak posljednjem izdanju (6.1. Kriza za cionizam i 6.3. Kršćanski cionizam i dispencionalizam), ali neka su nova (6.2. Ravnoteža snaga u današnjem svijetu, 6.4. Cionizam i islam, 6.5. Zaključci: opcije za Izrael i pitanja za Palestine).

Stil originalnog rada ostao je nepromijenjen. Namjera mi je bila u povijesnim dijelovima dati što više detalja kako bi se objasnio sukob i sva složenost problema, ali opet ne toliko da odbiju prosječnog čitatelja. Slično tome, biblijski dijelovi nisu namijenjeni stručnjacima, i hotimično nisu pisani stručnim jezikom. Mnogi su biblijski stihovi navedeni u cijelosti za one čitatelje kojima *Biblija* nije dostupna.

I ovo novo izdanje izlazi u vrijeme sukoba i tjeskobe na Bliskom istoku (i ostatku svijeta), a nadam se i molim da ono izrazi nešto od duha riječi jednog od prvih židovskih kršćana koji je, vjerojatno, živio u Jeruzalemu:

“A mudrost koja dolazi odozgo jest prije svega čista, zatim mirotvorna, blaga, dobrohotna, puna milosrđa i dobrih plodova, postojana i iskrena. U miru se sije plod, to jest pravednost, za one koji tvore mir.”

JAKOVLJEVA POSLANICA 3:17-18

BEIRUT, 14. VELJAČE 2002.

Zahvale

Ovo novo izdanje pruža mi priliku da izrazim duboku zahvalnost nekolicini ljudi koji su imali istaknute uloge u različitim životnim fazama ove knjige.

Posebice sam zahvalan Davidu i Pat Alexander, osnivačima izdavačke kuće Lion Publishing, koji su preuzeli rizik objavljivanja prvog izdanja 1983. g., i ustrajali s novim i izmijenjenim izdanjima, pri čemu im je poslije pomagao i Robin Keely. Afaf Musallam te Chris i Alison Walley umnogome su pridonijeli tipkajući i kritički procjenjujući prve rukopise u Beirutu ranih osamdesetih. Peter Riddell i Steve Motyer, obojica s London Bible Collegea, pročitali su ovo ponovljeno izdanje i iznijeli mnoštvo korisnih sugestija, od kojih je većina uključena u tekst. Naposljetku, duboko sam zahvalan za zajednički rad Morag Reeve, Jenni Dutton i Rhodi Edy iz Lion Publishinga, osobama koje su se iznimno napatile kako bi svoj rad uskladile s mojim kretanjem između Beiruta i Velike Britanije, i s kojima sam, pomoću elektronske pošte, izmijenio mnoštvo poruka.

Zahvalan sam i institutu Life and Peace (Život i mir) iz Uppsale u Švedskoj za dopuštenje da preradim članak o intifadi koji je objavljen u ožujku 2001., u njihovom časopisu "New Routes" ("Novi putovi").

Uvod

Dva naroda - Židovi i Palestinci - polažu pravo na isti komad zemlje. Ali, kome ona stvarno pripada?

Pripada li Židovima zbog Abrahama i njegovih potomaka koji su je nastavali mnogo stoljeća prije Krista i vjerovali da im ju je Bog obećao "zauvijek"? Pripada li im zato što su, čak i nakon što su ih Rimljani izagnali iz Jeruzalema 135. g., skupine Židova i dalje živjele u nekoliko središta sve do početka stalne imigracije koja je započela osamdesetih godina 19. stoljeća? Pripada li im zato što im je ponuđena Planom Ujedinjenih naroda 1947. g.?

Pripada li zemlja palestinskim Arapima zato što su oni i njihovi preci u njoj stoljećima neprekidno živjeli - čak i prije nego što su Arapi zavladaali u 7. stoljeću? Pripada li im zbog posebnog mjesta što ga zauzima u islamskoj religiji?

Što da učinimo kada se ovakvi zahtjevi temelje i na pravima proizišlim iz prijašnjeg zaposjednuća i na božanski nadahnutim zapisima? Trebamo li odbaciti zapise i koncentrirati se na povijest, ili povijest zanemariti i usredotočiti se na zapise?

Treba li zemlju zvati Izrael ili Palestina? Ili Izrael i Palestina. Ako je tamo već uspostavljena židovska država Izrael, treba li biti i država Palestina? Možemo li se ograničiti na *zapise* i *teologiju*, a zanemariti *politiku*? Upustimo li se u suvremenu politiku, je li realistično vjerovati da se taj sukob oko zemlje može razriješiti?

Ako su u središtu problema s kojim se bavimo dva naroda koji zbog različitih razloga svojataju isti komad zemlje, kako ćemo započeti odgovor na pitanje: Čija je Obećana zemlja? Budući da se ne bavimo samo jednim pitanjem, već brojnim međusobno povezanim pitanjima, moramo se oprijeti iskušenju da sve svedemo na samo jednu dimenziju: "Sukob nije ništa dru-

go doli...”, ili: “Problem nije ništa više no...”. Odupremo li se pojednostavnjivanju, moći ćemo razabrati niz činitelja koji pridonose sukobu. Neki su od njih navedeni u daljnjem tekstu.

Veze Židova s Obećanom zemljom kroz stoljeća

Kroz sva ova stoljeća, snažno traje neprekinuta veza između našeg naroda i naše zemlje.

DAVID BEN GURION¹

Riječi prvoga izraelskog premijera nakon uspostave države 1948. g. podsjećaju nas na osjećaje mnogih Židova da su - kao pupčanom vrpcom - s tim komadom zemlje bili stoljećima povezani.

Biblijski temelj židovskih zahtjeva

Za Židove je stvaranje Izraela moderno čudo, ispunjenje Božjeg obećanja, na koje se dugo čekalo, ali je napokon tu. Savez s Abrahamom ostaje vječno valjan.

ANTON LA GUARDIA²

Židovski se zahtjevi osnivaju ne samo na povijesti nego i na hebrejskoj Bibliji, posebice na Božjem obećanju da Abrahamu i njegovim potomcima daje zemlju: “...u vjekovni posjed” (*Postanak* 17:8). Židovi stoga mogu pokazivati vlastite zapise kao dokumente koji potvrđuju njihovo pravo na vlasništvo.

Mnogi kršćani podržavaju židovske zahtjeve

Dignete li ruke od Izraela, Bog vam nikad neće oprostiti... Božja je volja da Izrael, biblijski dom izraelskog naroda, traje zauvijek.

PASTOR BILLA CLINTONA³

Riječi što ih je Billu Clintonu uputio njegov pastor 1980. g., trinaest godina prije no što je postao predsjednik, uvjerenje je mnogih kršćana, posebice u Europi i u Sjedinjenim Američkim Državama, da uspostava židovske države 1948. g. ima stvarnu važnost u Božjem planu za svijet. Iako spomenuto uvjerenje ne dijele svi kršćani i otvoreno je ispitivanju, ono nadalje ohrabruje mnoge kršćane da pružaju moralnu i političku podršku Izraelu.

Pitanje Palestine i Palestinaca

Židovsko pitanje moglo se riješiti stvaranjem Izraela. Pitanje Palestine ostaje otvorenom ranom.

ANTON LA GUARDIA⁴

Komentar britanskog novinara precizno upozorava na osnovni problem koji se nalazi u srži sukoba. Otkako su propustili priliku da uspostave palestinsku državu 1948. g. (što su mogli učiniti istodobno sa stvaranjem Izraela), Palestinci se bore da pronađu prikladne načine uspostave vlastitoga političkog identiteta i izražavanja želje da budu narod.

Palestinska stajališta na cionizam i Izrael

Ne vidim načina izbjegavanja činjenice da je 1948. g. jedan narod istisnuo drugi, počinivši pritom tešku nepravdu.

EDWARD SAID⁵

Mi smo agresori, oni se brane... Palestina je njihova jer u njoj žive dok mi, naprotiv, želimo ovamo doći, nastaniti se i, s njihova stajališta, oduzeti im zemlju.

DAVID BEN GURION⁶

U navedenoj izjavi Edward Said, Amerikanac palestinskog podrijetla, jedan od najsustavnijih zagovaratelja "palestinskog slučaja" na Zapadu, ne oklijeva opisati ono što se dogodilo 1948. g. pojmom "istiskivanje". Riječi Davida Ben Guriona priznanje su da je (barem u stanovitim trenucima) vrlo dobro razumio kako na cjelokupan cionistički pothvat gledaju palestinski Arapi.

Izraelska politika prema Zapadnoj obali nakon 1967. g.

Mislim da Izrael treba zauvijek, zauvijek, zauvijek ostati na Zapadnoj obali, jer to je Judeja i Samarija. To je naša domovina.

MOŠE DAJAN, 14. SVIBNJA 1967.⁷

Izrael je preuzeo kontrolu nad Zapadnom obalom 1967. g. i, opravdavajući se sigurnosnim razlozima, nastavio s okupacijom protivno željama palestinskih Arapa. Druga intifada, koja je počela u listopadu 2000. g., dovela je do produljene krize i dovela u oštar fokus sukobljene težnje izraelskih Židova i Palestinaca. Želi li Izrael mir s palestinskim Arapima? Hoće li Izrael ikada biti voljan povući se sa Zapadne obale i dopustiti Palestincima da uspostave vlastitu državu? Može li se pronaći ijedna politička formula koja bi omogućila da oba naroda jedan pokraj drugoga žive u miru kao ravnopravni?

Suvremena politička realnost

Neizvjesno je hoće li izraelska dobra ili loša volja, fleksibilnost ili nefleksibilnost, presudno ublažiti ili razriješiti sukob star stoljeće. Islamski fundamentalizam, suparništvo ili intervencija velikih sila, kao i nuklearno oružje, mogu se pokazati mnogome djelotvornijima.

BENNY MORRIS⁸

Završna rečenica u knjizi Bennyja Morrisa, *Pravedne žrtve: Povijest cionsko-arapskog sukoba od 1881. - 1999.*, usmjerava pažnju na još neke činitelje jednakosti. Eskalirajući sukob dao je maha novim silama čije se djelovanje ne može lako predvidjeti ili nadzirati.

Uključenost svijeta u sukob

Još otkad je Herzl lobirao po europskim kancelarijama da bi osigurao dozvolu za židovsku kolonizaciju Palestine, židovska i palestinska pitanja bila su velikim dijelom u rukama drugih nacija svijeta.

ANTON LA GUARDIA⁹

Samo će čudo ili katastrofa promijeniti situaciju. Ako ne vjerujete u prvo, a bojite se drugoga, shvaćate da je jedina praktična nada za spašavanje Izraelaca i Palestinaca od međusobnog pokolja snažan međunarodni pritisak na obje strane.

DAVID GROSSMAN¹⁰

Izraelska država duguje svoje postojanje ponajprije Velikoj Britaniji i Sjedinjenim Američkim Državama, a zatim i Ujedinjenim narodima koji su pozvali na njezino stvaranje 1947. g. Budući da su Židovi i Arapi danas zaglavljani u sukobu koji sami ne znaju razriješiti, a koji pogada i dobar dio svijeta, intervencija izvana postala je važnija no ikad. Riječi Davida Grossmana, izraelskog pisca, napisane u lipnju 2001. g., naglašavaju nevesele izbore s kojima se svijet suočava.

Knjiga je strukturirana tako da počinje s *poviješću* radije nego s *Biblijom*, jer je važno imati barem osnove povijesti prije nego što se okrenemo *Bibliji* da bismo pokušali pronaći smisao u povijesnim zbivanjima.

Prvi dio, Razumijevanje povijesti, pokušava objasniti povijesne zahtjeve Židova i Arapa utemeljene na prijašnjem posjedovanju zemlje i razumjeti događaje koji su doveli do uspostave države Izrael i najvažnije razvojne etape u prvih pedesetak godina njezina postojanja.

Prvo poglavlje: Obećana zemlja u povijesti: Osnovne činjenice i njihovo tumačenje kratak su povijesni pregled različitih naroda koji su vladali zemljom od 12. stoljeća prije Krista do današnjih dana, s naglaskom na ponovnom ožvljavanju sukoba posljednjih godina.

Drugo poglavlje: Zameci sukoba: Neka ude idući svjedok. Priroda sukoba pokušava se detaljnije objasniti korištenjem navoda iz različitih izvora kako bi se dopustilo pojedincima uključenim u sukob da govore o vlastitim stajalištima.

Drugi dio, Tumačenje Biblije, istražuje što *Biblija* ima za reći o temi *Obećane zemlje*.

Treće poglavlje: Obećana zemlja prije Krista: "Zemlja kojom teče med i mlijeko" odnosi se na Zemlju u *Starom zavjetu*.

Četvrto poglavlje: Obećana zemlja poslije Krista: "Krotki će baštiniti zemlju" istražuje kako je Isus shvaćao pojam Zemlje i kako su njegovi učenici vjerovali da je redefinirao židovske zamisli o Zemlji. Ovaj je pregled izazov ideji prema kojoj nedavni povratak Židova u zemlju i uspostavljanje izraelske države kršćani trebaju vidjeti kao ispunjenje obećanja danog Abrahamu i proročanstva o povratku.

Peto poglavlje: Ostale biblijske teme: "Ima li riječi od Jahve?" istražuje ostale teme u *Bibliji* važne za naše današnje razumijevanje sukoba.

Treći dio, Procjena problema, gradi dalje na analizi povijesti iz Prvog dijela i proučavanju *Biblije* u Drugom dijelu, te razmatra neke od glavnih sila koje, čini se, danas određuju ishod sukoba.

Zaključak donosi, uglavnom, moj odgovor na pitanje: "Čija je Obećana zemlja?"

Prvi i drugi *Dodatak* detaljnije objašnjavaju kršćansko tumačenje starozavjetnih proroštava.